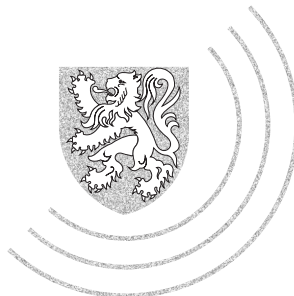

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

6 februari 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag
inzake biologische diversiteit, en met de bijlagen I, II en III,
aangenomen te Montreal op 29 januari 2000**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Johan Van Brusselen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

2010 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking	4
1. Totstandkoming en ondertekening van het protocol	4
2. Inhoud en doelstelling van het protocol	4
3. Implicaties voor Vlaanderen	4
4. Financiële implicaties	5
5. Gemengd karakter en proceduregang	5
II. Bespreking	6
III. Stemmingen	7
1. Artikelsgewijze stemming	7
2. Stemming over het geheel	8
Bijlage : stand van ondertekening, ratificatie en toetreding tot het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid	9

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van dinsdag 3 februari 2004 het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het Protocol van Cartagena inzake Bioveiligheid, na bespreking, unaniem aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER LUDO SANNEN, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, LANDBOUW EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1. Totstandkoming en ondertekening van het protocol

De minister situeert vooreerst, in algemene lijnen, de ontstaansgeschiedenis van het Cartagena-Protocol inzake bioveiligheid. Het protocol in kwestie werd met name op 29 januari 2000 in Montreal goedgekeurd door 133 regeringen. België ondertekende het protocol op 24 mei 2000, naar aanleiding van de vijfde Conferentie van de Partijen (COP-5) van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit, die doorging in Nairobi.

Het Cartagena-Protocol inzake Bioveiligheid is een multilateraal milieugebonden akkoord, dat integraal deel uitmaakt van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit dat reeds in 1992 werd goedgekeurd in Rio de Janeiro. De minister wijst er daarbij nog op dat het protocol niet alleen de eerste overeenkomst is die gesloten wordt in het kader van het genoemde verdrag, maar ook de eerste dwingende internationale overeenkomst is op het gebied van de genetisch gemodificeerde organismen (GGO's).

2. Inhoud en doelstelling van het protocol

Het protocol is van toepassing op de grensoverschrijdende verplaatsing, de doorvoer, de behandeling en het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen, die nadelige gevolgen zouden kunnen hebben voor de biologische diversiteit.

Het doel is aan de staten die GGO's invoeren de mogelijkheid te bieden om op wetenschappelijke basis de risico's van dergelijke organismen voor het milieu te beoordelen en in navolging van deze risicobeoordeling te beslissen over de invoer op hun grondgebied. Daartoe worden de grensoverschrijdende verplaatsingen, geval per geval, en vóór enige verplaatsing plaatsvindt, gecontroleerd via

een formele kennisgevingsprocedure en voorafgaande geïnformeerde instemming.

Het moge daarbij duidelijk zijn dat het protocol op een viertal vlakken een aanzienlijke vooruitgang inhoudt. Zo bekrachtigt het vooreerst expliciet de voorzorgsbenadering in de besluitvormingsprocedure. Tweedens brengt het ook evenwicht tussen de belangen van de handel en die van het milieu. Derdens voert het een reeks mechanismen in voor uitwisseling van informatie tussen de partijen bij het protocol en dit heel in het bijzonder door de oprichting van een – via het internet toegankelijk – uitwisselingscentrum voor bioveiligheid. En ten slotte legt het protocol ook de grondslag voor de toekomstige uitwerking van internationale regels en procedures inzake aansprakelijkheid en schade-loosstelling voor schade die voortvloeit uit de grensoverschrijdende verplaatsingen van GGO's.

3. Implicaties voor Vlaanderen

De minister wijst erop dat de concrete implicaties voor Vlaanderen al bij al vrij beperkt blijven, aangezien het protocol in wezen slechts een bestending op internationaal niveau inhoudt van de reeds bestaande, én strengere, EU-regelgeving die van toepassing is in de lidstaten van de Unie.

Bij deze EU-wetgeving gaat het meer bepaald om : [1] richtlijn 2001/18/EG inzake de doelbewuste introductie van GGO's in het milieu (veldproeven m.a.w.), die door de federale overheid zal worden omgezet via een KB (op heden bestaat er reeds een dergelijk KB dat echter gebaseerd is op een oudere richtlijn), en [2] richtlijn 98/81/EG inzake het ingeperkt gebruik van GGO's.

Met betrekking tot deze laatste richtlijn, die de vergunningsprocedures inzake het ingeperkt gebruik (d.w.z. laboratoriumactiviteiten, onderzoek en ontwikkeling, e.d.m.) regelt, wijst de minister erop dat het initieel de bedoeling was deze om te zetten via een rechtstreekse wijziging van VLAREM, maar dat men er, op advies van de Raad van State, uiteindelijk voor geopteerd heeft om daarvoor eerst een decretale basis te leggen. Het decreet in kwestie werd enkele weken terug gestemd in het Vlaams Parlement, zodat het – inhoudelijk overigens ongewijzigde – voorstel tot wijziging van VLAREM komende vrijdag, 6 februari 2004, zal kunnen worden voorgelegd op de Vlaamse regering.

Verder laat de minister nog opmerken dat er recent, dus ná de totstandkoming van het protocol,

door de Europese Unie nog nieuwe verordeningen werden uitgevaardigd, waarvan een aantal van belang zijn voor de toepassing van het Cartagena-Protocol. Het betreft meer bepaald de verordeningen betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van GGO's, de traceerbaarheid en etikettering van GGO's en genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders. De toepassing van deze rechtstreeks werkende verordeningen (die dus geen omzetting in nationaal recht behoeven) is echter hoofdzakelijk een federale bevoegdheid.

4. Financiële implicaties

De financiële implicaties van het protocol vloeien voort uit het feit dat het een aantal specifieke acties omvat die implementatie in de wetgeving van de verdragspartijen vereisen. Het betreft meer bepaald projecten die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren (zoals capacity building) dan wel acties die in het kader van het Samenwerkingsakkoord inzake Bioveiligheid verdeeld zijn over de federale overheid en de gewesten (zoals het uitvoeren van risico-evaluaties, de oprichting van een "National Focal Point" en een "Biosafety Clearing House").

De uitbreiding van de "capacity building" wordt gefinancierd door de "Global Environmental Facility", een financieringsmechanisme in het kader van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit, dat uitsluitend gesteund wordt door de federale overheid.

Het uitvoeren van de in het protocol voorziene risico-evaluaties gebeurt conform de afspraken die daaromtrent gemaakt zijn in het Samenwerkingsakkoord inzake Bioveiligheid, dat op zijn beurt de terzake geldende EU-richtlijnen volgt.

Het "National Focal Point", zal worden opgericht in de schoot van de Sectie Bioveiligheid en Biotechnologie. De werkingskosten hiervan worden eveneens gedragen door de federale overheid.

Het "Biosafety Clearing House", dient te worden opgericht onder het reeds bestaande "Clearing House Mechanism" dat voortkomt uit het Verdrag inzake Biologische Diversiteit. Ook dit gegeven wordt gefinancierd vanuit de hoger genoemde "Global Environmental Facility".

5. Gemengd karakter en proceduregang

Afsluitend weidt de minister nog even uit over het gemengd karakter en de proceduregang die het protocol tot op heden heeft doorlopen.

Dat het Cartagena-Protocol – als multilateraal leefmilieuverdrag – in de Belgische context een gemengd verdrag is, vloeit voort uit het feit dat het betrekking heeft op aangelegenheden die zowel vallen onder de bevoegdheid van de federale overheid als onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten. Voor ratificatie is derhalve vereist dat alle betrokken entiteiten de desbetreffende akte ter goedkeuring voorleggen aan hun parlementen en regeringen (hetzij bij wege van instemmingswet, instemmingsdecreet of instemmingsordonnantie), waarna de federale overheid de finale stappen zet ter afronding van het Belgische ratificatieproces. Dienaangaande laat de minister nog opmerken dat, met uitzondering van Vlaanderen, de procedures op dit moment bij alle actoren reeds rond zijn.

Hij overloopt daarna kort de proceduregang die het Cartagena-Protocol tot nog toe heeft doorlopen. Het advies van de Inspectie van Financiën werd reeds uitgebracht op 28 mei 2002, maar de verdere afhandeling van het Cartagena-Protocol werd door minister Gabriëls, die – toenmaals als federaal minister van Landbouw – het dossier mee moest ondertekenen, op de lange baan geschoven. De kwestie raakte daardoor pas opnieuw gedeblokkeerd na de federale regeringswissel. Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 17 juli 2003 waarna het voorontwerp van instemmingsdecreet met het Cartagena-Protocol door de Vlaamse regering in eerste lezing werd aangenomen op 5 september 2003. De relevante adviezen werden respectievelijk uitgebracht door de MiNa-raad op 2 oktober 2003, door de SERV op 8 oktober 2003 en door de Raad van State op 30 september 2003. Dit alles leidde ertoe dat de Vlaamse regering het instemmingsdecreet in tweede lezing definitief kon goedkeuren op haar bijeenkomst van 14 november 2003.

De minister geeft daarbij nog mee dat het protocol einde januari 2004 reeds door 81 landen werd geratificeerd. Zoals voorzien in het verdrag zelf, is het protocol wereldwijd in werking getreden na de vijftigste ratificatie ervan (meer bepaald op 11 september 2003). Mee gelet op het feit dat de eerstkomende Meeting of the Parties (MOP) bij dit protocol plaatsvindt van 23 tot 27 februari in Kuala Lumpur (Maleisië), acht de minister het aangewezen dat het voorliggende verdrag hier vandaag

door de commissie zou worden goedgekeurd, zodat afronding van de ratificatieprocedure door België vóór het begin van de bijeenkomst in Kuala Lumpur nog tot de mogelijkheden zou behoren. Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* wenst van de minister te vernemen wat precies de redenen waren op grond van dewelke toenmalig federaal minister Jaak Gabriels dit dossier zolang geblokkeerd heeft. Was dit louter om principiële redenen of waren er andere gronden voor zijn verzet ?

De minister repliceert hierop dat het zijnerzijds ietwat onkies zou zijn om hierop te antwoorden. Hij mag en kan zich immers niet in de plaats stellen van de voormalige federale minister van Landbouw. Deontologisch moet hij zich derhalve beperken tot de loutere informatie dat het dossier gedurende enige tijd geblokkeerd werd door de genoemde minister.

De heer *Frans Ramon*, van zijn kant, verklaart ten volle achter het voorliggende protocol te staan. Zijns inziens is het een goede zaak dat er over deze – toch bijzonder actuele – kwestie afspraken worden gemaakt tussen een veelvoud van staten uit diverse regio's. Het protocol is ook uiterst tijdig te noemen, aangezien er momenteel wereldwijd een breed maatschappelijk debat aan de gang is over de thematiek van de GGO's. Thematiek die hier, maar ook in andere landen, erg gevoelig ligt bij ruime segmenten van de bevolking.

Volgens de heer *Ramon* gaat het protocol verder ook volkomen terecht uit van het “voorzorgsbeginsel”. De potentiële risico's die inherent verbonden zijn aan de nieuwe ontwikkelingen in de biotechnologie zijn immers behoorlijk groot. En aangezien die risico's per definitie geen landsgrenzen kennen, is het uitermate belangrijk dat de statengemeenschap in deze materie zoveel als mogelijk zou samenwerken, onder andere door het permanent uitwisselen van informatie over de grensoverschrijdende “bewegingen” van deze GGO's.

Afsluitend laat de heer *Frans Ramon* ten slotte nog opmerken dat onder andere de, net vandaag de pers gehaald hebbende, kwestie van het genetisch gemanipuleerd koolzaad, aantoont dat heel deze discussie eigenlijk een eenvormige aanpak op Eu-

ropees niveau vergt én verdient. Zijn fractie zal dit akkoord dan ook met enthousiasme goedkeuren.

Zonder het nut en de noodzaak van het voorliggende akkoord inherent in twijfel te willen trekken, wenst de heer *André Moreau* van de minister toch te vernemen of ook de Verenigde Staten en alle andere Europese landen partij zijn geworden bij dit verdrag, en zoniet, wat daarvoor dan wel de redenen mogen zijn én wat hiervan de gevolgen kunnen zijn.

Minister Sannen antwoordt hierop dat momenteel toch al 81 landen het protocol hebben geratificeerd, waardoor de kaap van de vijftig ratificaties die noodzakelijk was om het verdrag in werking te laten treden, al ruim overschreden is. Hij kan echter niet voor de vuist weg zeggen of de VS al dan niet tot die groep behoren, noch kan hij het lid met zekerheid informeren over de exacte positie van de VS in dit dossier. Verder is het ook zo dat nog niet alle Europese landen al volledig rond zijn met dit dossier, maar het ratificatieproces is wel degelijk overal lopende en ook de Europese Unie is trouwens alsdusdanig partij bij het verdrag. Ten behoeve van het verslag zegt de minister verder toe een volledige stand van zaken qua ondertekeningen, ratificaties en toetredingen ter beschikking te zullen stellen van de commissie (zie bijlage).

De minister voegt daar nog aan toe dat er – los van het nu voorliggende verdrag – terzake sowieso reeds een Europese richtlijn bestaat. Deze is én strenger, én moet reeds door alle lidstaten van de Europese Unie worden toegepast. De kwestie is, voor wat Europa betreft, dus eigenlijk al geregeld. Bij de houding van de VS in deze, kunnen daarentegen – zoals in nagenoeg alle internationale milieudossiers – wellicht terecht wél nog vraagtekens worden geplaatst.

De heer *André Moreau* verklaart dat deze laatste opmerking hem toch enigszins verontrust. Door strikt alle internationale milieuverplichtingen na te leven dreigt de EU in de internationale handel immers een ernstig concurrentienadeel op te lopen ten aanzien van een aantal landen, of groepen van landen, die wat pragmatischer, of toch minstens minder strikt, ingesteld zijn. Het moge duidelijk zijn dat dit genre van scheefftrekkingen binnen het internationale handelssysteem hoogst ongewenst is. Bij wege van voorbeeld haalt de heer Moreau aan dat het toch wat aberrant zou zijn mochten de landen van de EU zelf geen genetisch gemodificeerde gewassen telen, maar wel invoer vanuit de VS (moéten) toelaten van diezelfde gewassen.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* sluit zich aan bij de door de heer André Moreau geformuleerde opmerking. Hij wijst er daarbij op dat de Verenigde Staten niet alleen nog steeds een van de belangrijkste spelers zijn in de wereldhandel, maar tegelijk ook het land zijn met de hoogste R&D-uitgaven ter wereld, waarbij met name onderzoek en ontwikkeling in de sector van de biotechnologie een hoge vlucht nemen. Als de dominante speler op dit terrein het voorliggende verdrag niet wenst te onderschrijven, ziet ook de heer Luk Van Nieuwenhuysen potentieel heel wat problemen opduiken in de toekomst.

De heer *Luc Van den Brande*, commissievoorzitter, brengt in het midden dat er voor landen die niet ondertekend hebben tijdens de periode gedurende dewelke het verdrag daarvoor open stond (van 15 mei 2000 tot 4 juni 2001), ook nog altijd de mogelijkheid bestaat om later tot het verdrag toe te treden. Daarnaast laat hij nog opmerken dat de ervaring leert dat ondertekening en ratificatie van verdragen ook niet altijd alleenzalmakend zijn. Eventuele verdragsvoorbehouden nog daargelaten, durft de implementatie, de omzetting in eigen nationaal recht, immers soms ook wel eens achterwege te blijven, dan wel gebreken te vertonen.

Aangaande de door de heren Moreau en Van Nieuwenhuysen geformuleerde bedenkingen, laat *de minister* opmerken dat deze in wezen voortvloeien uit een foute inschatting van de exacte draagwijdte van het voorliggende protocol. In het document in kwestie wordt immers nergens gesteld dat het al dan niet toegelaten is om in de industrie te werken met GGO's en wordt al evenmin gesteld dat ze wél of niet zouden mogen gebruikt worden in de landbouw. Voorwerp van het protocol zijn enkel de grensoverschrijdende verplaatsingen van GGO's die nadelige gevolgen zouden kunnen hebben voor de biologische diversiteit. Dienaangaande bepaalt het verdrag enkel dat men als land zelf, op bepaalde vooraf vastgelegde manieren, eigen voorzorgen mag nemen om zichzelf te beschermen tegen de eventuele nadelige gevolgen van dergelijke grensoverschrijdende verplaatsingen. Tussen de verdragspartijen biedt het verdrag meteen ook een kader om als overheid aan andere landen bepaalde verplichtingen op te leggen bij grensoverschrijdende bewegingen van GGO's. De conclusie moet dus

zijn dat dit verdrag op zich helemaal niet verbiedt dat er GGO's ontwikkeld zouden worden ; het biedt enkel een beschermend kader voor de verdragsstaten, en dit zowel intern als ten overstaan van elkaar.

In dat opzicht is er volgens *de minister* dan ook geen enkel verband tussen het voorliggende verdrag en de actuele beslissing van de Belgische regering om een negatief advies uit te brengen aan de Europese Commissie over de teelt, in Europa, van genetisch gewijzigd koolzaad. Teeltverbod dat overigens de invoer en de verwerking van dergelijk genetisch gemodificeerd koolzaad niet in de weg staat.

De heer *André Moreau*, daarin bijgetreden door de heer *Luk Van Nieuwenhuysen*, brengt daartegen in dat dit juridisch-technisch onderscheid hem wat theoretisch overkomt en in de praktijk vermoedelijk een heel stuk minder evident zal zijn. Alles is immers met alles verbonden. Onderzoek en ontwikkeling kunnen maar moeilijk gescheiden worden van gebruik in de landbouw en de industrie, hetgeen op zijn beurt maar moeilijk losgekoppeld kan worden van het internationale handelssysteem.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet “houdende instemming met het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, en met de bijlagen I, II en III, aangenomen te Montreal op 29 januari 2000” ten slotte eveneens aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans RAMON

Luc VAN DEN BRANDE

BIJLAGE

LAND	DATUM ONDERTEKENING	DATUM NEERLEGGING RATIFICATIE- OF TOETREDINGSAKTE	DATUM INWERKINGTREDING PROTOCOL
Algerije	25 mei 2000		
Antigua en Barbuda	24 mei 2000	10 september 2003	ratificatie 9 december 2003
Argentinië	24 mei 2000		
Bahama's	24 mei 2000	15 januari 2004	ratificatie 14 april 2004
Bangladesh	24 mei 2000		
Barbados		6 september 2002	toetreding 11 september 2003
Belarus		26 augustus 2002	toetreding 11 september 2003
België	24 mei 2000		
Benin	24 mei 2000		
Bhutan		26 augustus 2002	toetreding 11 september 2003
Bolivië	24 mei 2000	22 april 2002	ratificatie 11 september 2003
Botswana	1 juni 2001	11 juni 2002	ratificatie 11 september 2003
Brazilië		24 november 2003	toetreding 22 februari 2004
Bulgarije	24 mei 2000	13 oktober 2000	ratificatie 11 september 2003
Burkina Faso	24 mei 2000	4 augustus 2003	ratificatie 2 november 2003
Cambodja		17 september 2003	toetreding 16 december 2003
Canada	19 april 2001		
Centraal-Afrikaanse Republiek	24 mei 2000		
Chili	24 mei 2000		
China	8 augustus 2000		
Colombia	24 mei 2000	20 mei 2003	ratificatie 11 september 2003
Congo	21 november 2000		
Cookeilanden	21 mei 2001		
Costa Rica	24 mei 2000		
Cuba	24 mei 2000	17 september 2002	ratificatie 11 september 2003
Cyprus		5 december 2003	toetreding 4 maart 2004
Denemarken	24 mei 2000	27 augustus 2002	ratificatie 11 september 2003
Djibouti		8 april 2002	toetreding 11 september 2003
Duitsland	24 mei 2000	20 november 2003	ratificatie 18 februari 2004
Ecuador	24 mei 2000	30 januari 2003	ratificatie 11 september 2003
Egypte	20 december 2000	23 december 2003	ratificatie 21 maart 2004
El Salvador	24 mei 2000	26 september 2003	ratificatie 25 december 2003
Estland	6 september 2000		
Ethiopië	24 mei 2000	9 oktober 2003	ratificatie 7 januari 2004
Europese Gemeenschap	24 mei 2000	27 augustus 2002	ratificatie 11 september 2003
Fiji	2 mei 2001	5 juni 2001	ratificatie 11 september 2003
Fillipijnen	24 mei 2000		
Finland	24 mei 2000		
Frankrijk	24 mei 2000	7 april 2003	ratificatie 11 september 2003
Gambia	24 mei 2000		
Ghana		30 mei 2003	toetreding 11 september 2003
Grenada	24 mei 2000		
Griekenland	24 mei 2000		
Groot-Brittannië en Noord-Ierland	24 mei 2000	19 november 2003	ratificatie 17 februari 2004
Guinea	24 mei 2000		
Haiti	24 mei 2000		
Honduras	24 mei 2000		
Hongarije	24 mei 2000	13 januari 2004	ratificatie 12 april 2004
Ierland	24 mei 2000	14 november 2003	ratificatie 12 februari 2004
IJsland	1 juni 2001		

India	23 januari 2001	17 janurai 2003	ratificatie	11 september 2003
Indonesië	24 mei 2000			
Iran	23 april 2001	20 november 2003	ratificatie	18 februari 2004
Italië	24 mei 2000			
Jamaica	4 juni 2001			
Japan		21 november 2003	toetreding	19 februari 2004
Jordanië	11 oktober 2000	11 november 2003	ratificatie	9 februari 2004
Kameroen	9 februari 2001	20 februar 2003	ratificatie	11 september 2003
Kenia	15 mei 2000	24 januari 2002	ratificatie	11 september 2003
Kiribati	7 september 2000			
Kongo	21 november 2000			
Kroatië	8 september 2000	29 augustus 2002	ratificatie	11 september 2003
Lesotho		20 september 2001	toetreding	11 september 2003
Liberia		15 februari 2002	toetreding	11 september 2003
Litouwen	24 mei 2000	7 november 2003	ratificatie	5 februari 2004
Luxemburg	11 juli 2000	28 augustus 2002	ratificatie	11 september 2003
Macedonië	26 juli 2000			
Madagascar	14 september 2000	24 november 2003	ratificatie	22 februari 2004
Malawi	24 mei 2000			
Maleisië	24 mei 2000	3 september 2003	ratificatie	2 december 2003
Mali	4 april 2001	28 augustus 2002	ratificatie	11 september 2003
Malidiven		2 september 2002	toetreding	11 september 2003
Marokko	25 mei 2000			
Marshallleilanden		27 januari 2003	toetreding	11 september 2003
Mauritius		11 april 2002	toetreding	11 september 2003
Mexico	24 mei 2000	27 augustus 2002	ratificatie	11 september 2003
Moldavië	14 februari 2001	4 maart 2003	ratificatie	11 september 2003
Monaco	24 mei 2000			
Mongolië		22 juli 2003	toetreding	20 oktober 2003
Mozambique	24 mei 2000	21 oktober 2002	ratificatie	11 september 2003
Myanmar	11 mei 2001			
Namibië	24 mei 2000			
Nauru		12 november 2001	toetreding	11 september 2003
Nederland	24 mei 2000	8 januari 2002	ratificatie	11 september 2003
Nepal	2 maart 2001			
Nicaragua	26 mei 2000	28 augustus 2002	ratificatie	11 september 2003
Nieuw Zeeland	24 mei 2000			
Niger	24 mei 2000			
Nigeria	24 mei 2000	15 juli 2003	ratificatie	13 oktober 2003
Niue		8 juli 2002	toetreding	11 september 2003
Noord-Korea	20 april 2001	29 juli 2003	ratificatie	27 oktober 2003
Noorwegen	24 mei 2000	10 mei 2001	ratificatie	11 september 2003
Oeganda	24 mei 2000	30 november 2001	ratificatie	11 september 2003
Oekraïne		6 december 2002	toetreding	11 september 2003
Oman		11 april 2003	toetreding	11 september 2003
Oostenrijk	24 mei 2000	27 augustus 2004	ratificatie	11 september 2003
Pakistan	4 juni 2001			
Palau	29 mei 2001	13 juni 2003	ratificatie	11 september 2003
Panama	11 mei 2001	1 mei 2002	ratificatie	11 september 2003
Paraguay	3 mei 2001			
Peru	24 mei 2000			
Polen	24 mei 2000	10 december 2003	ratificatie	9 maart 2004
Portugal	24 mei 2000			
Roemenië	11 oktober 2000	30 juni 2003	ratificatie	28 september 2003
Rwanda	24 mei 2000			
Samoa	24 mei 2000	30 mei 2002	toetreding	11 september 2003
Senegal	31 oktober 2000	8 oktober 2003	ratificatie	6 januari 2004
Seychellen	23/jan/01			
Sint-Kitts en Nevis		23 mei 2001	toetreding	11 september 2003

Sint-Vincent en de Grenadines		27 augustus 2003	toetreding	25 november 2003
Slovenië	24 mei 2000	20 november 2002	ratificatie	11 september 2003
Slovakije	24 mei 2000	24 november 2003	ratificatie	22 februari 2004
Spanje	24 mei 2000	16 januari 2002	ratificatie	11 september 2003
Sri lanka	24 mei 2000			
Tanzania		24 april 2003	toetreding	11 september 2003
Togo	24 mei 2000			
Tonga		18 september 2003	toetreding	17 december 2003
Trinidad en Tobago		5 oktober 2000	toetreding	11 september 2003
Tsjaad	24 mei 2000			
Tsjechische Republiek	24 mei 2000	8 oktober 2001	ratificatie	11 september 2003
Tunesië	19 april 2001	22 januari 2003	ratificatie	11 september 2003
Turkije	24 mei 2000	24 oktober 2003	ratificatie	24 januari 2004
Uruguay	1 juni 2001			
Venezuela	24 mei 2000	13 mei 2002	ratificatie	11 september 2003
Vietnam		21 januari 2004	toetreding	20 april 2004
Zimbabwe	4 juni 2001			
Zuid-Afrika		14 augustus 2003	toetreding	12 november 2003
Zuid-Korea	6 september 2000			
Zweden	24 mei 2000	8 augustus 2003	ratificatie	11 september 2003
Zwitserland	24 mei 2000	26 maart 2002	ratificatie	11 september 2003